

AJANKOHTAISTA IHMISOIKEUKSISTA – IHMISOIKEUSKESKUKSEN KANSAINVÄLINEN KATSAUS 1/2016

Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuin (EIT)

2 441 tuomiota viime vuonna

EIT on viime vuodet purkanut mittavia jutturuuhkia. Vuoden 2016 alkaessa odottamassa oli kuitenkin edelleen miltei 65 000 hakemusta, vaikka niitä vuonna 2015 saatiin käsiteltyä peräti 45 000. Suurin osa tuomioistuimeen saapuvista hakemuksista ei täytä käsiteltäväksi ottamisen kriteereitä, ja ne ratkaistaan nopeasti yhden tuomarin kokoonpanossa. Vuonna 2015 annettujen tuomioiden määrä, 2 441, oli joka tapauksessa mittava.

[Tilastotietoja vuoden 2015 tuomioista](#)

Toiminnan painopisteet vuonna 2016

Jäsenvaltioiden toiveiden mukaisesti EIT aikoo kehittää päätösten perusteluja yhden tuomarin kokoonpanossa ratkaistavissa asioissa. Näitä ovat valtaosa tutkittavaksi ottamatta jättämistä ja asialistalta poistamista koskevista ratkaisuista. Tuomioistuimen uusi puheenjohtaja Guido Raimond aikoo edelleen panostaa juttumäärien hallintaan. Etusijalle asetettuja tapauksia oli vuoden vaihtuessa odottamassa 11 500 ja tavallisia jaostoissa käsittelyä odottavat tapauksia n. 20 000. Työtapojen kehittäminen ja yhteistyö kansallisten tuomioistuinten kanssa siis jatkuvat. Kauden avauspuheessaan puheenjohtaja osoitti ymmärrystä jäsenvaltioiden tarpeelle suojella kansalaisiaan ihmisoikeuksia vakavasti uhkaavalta terrorismilta, mutta muistutti, että tässä tehtävässä käytettävien keinojen ei tule tuhota perustavaa laatua olevia vapauksia.

[Guido Raimondin puhe kauden avajaisissa](#)

Puheluiden jälkikäteinen kuuntelu kiellettyä tiedustelutoimintaa

EIT totesi salaisen tiedustelutoiminnan loukanneen ihmisoikeuksia tapauksessa *Roman Zakharov v. Russia*. Valittaja esitti kolmen puhelinoperaattorin loukanneen yksityiselämän suojaa. Todistusaineistona oli mm. kaksi oikeuden päätöstä, jotka oikeuttivat operaattoreita jälkikäteiseen salakuunteluun sekä operaattoreiden standardisopimuksen lisäys, jonka mukaan liittymä saatettiin sulkea ja puhelutiedot luovuttaa lainvalvontaviranomaisille, mikäli puhelinta käytettiin terroristisen uhkauksen välineenä. EIT:n mukaan kansallinen lainsäädäntö ei ollut riittävän yksityiskohtainen suojaamaan valittajan oikeutta yksityisyyteen. Merkittävää tapauksessa oli myös se, että EIT otti sen käsiteltäväksi, vaikka Zakharov ei edes väittänyt olleensa itse loukkauksen uhri.

[Zakharov v. Russia](#)

[Lue myös Strasbourg Observers analyysi tapauksesta](#) sekä [EU Law Analysis blogissa julkaistu kirjoitus](#)

Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu

Valtuutettu kommentoi Tanskan pakolais- ja siirtolaislainsäädännön muutoksia

Tanskassa viime vuoden marraskuussa hyväksytty mahdollisuus turvapaikanhakijoiden pidättämiseen ”tietyissä olosuhteissa” saattaa valtuutetun mukaan loukata Euroopan ihmisoikeussopimuksen (EIS) 5. artiklaa, joka takaa oikeuden vapauteen. EIT:n mukaan pidätystä voidaan käyttää vain viimesijaisena keinona ja tällöinkin sillä tulee olla hyväksyttävä tavoite ja sen tulee kussakin tapauksessa täyttää välttämättömyyden ja suhteellisuuden vaatimukset. Myös perheen yhdistämisen vaikeuttamiseen liittyvät muutokset herättävät valtuutetun mukaan kysymyksen niiden yhteensopivuudesta EIS 8. artiklan (oikeus perhe-elämän suojaan) kanssa. Tammikuussa Tanskan maahanmuuttoministerille lähetetyssä kirjeessä valtuutettu kommentoi myös tuolloin kaavailtua ja myöhemmin hyväksyttyä mahdollisuutta turvapaikanhakijoiden omaisuuden takavarikointiin epäillen sen yhteensopivuutta EIS ensimmäisen lisäpöytäkirjan 1. artiklan kanssa, joka turvaa omistusoikeuden.

[Ihmisoikeusvaltuutetun kirje Tanskan maahanmuuttoministerille](#)

Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitea

Lasten, perheiden ja siirtolaisten oikeuksia loukattiin 31 maassa

Sosiaalisten oikeuksien komitean vuoden 2015 yhteenvedossa raportoidaan yhteensä 277 sosiaalisten oikeuksien loukkauksesta 31 Euroopan neuvoston jäsenvaltiossa. Raportin julkaisutilaisuudessa EN:n pääsihteeri Thorbjørn Jagland muistutti haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden sosiaalisten oikeuksien turvaamisesta taloudellisesti vaikeina aikoina.

[Vuoden 2015 yhteenveto](#)

Euroopan komissio

Tiina Astolasta komission oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosaston pääjohtaja

Oikeusministeriön kansliapäällikkönä toiminut Tiina Astola nimitettiin Euroopan unionin komission oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosaston pääjohtajaksi. Kyseessä on komission korkein virkamiesvirka. Pääosaston vastuulla ovat siviili- ja rikosoikeuteen, perusoikeuksiin ja unionin kansalaisuuteen, tasa-arvoon ja kuluttaja-asioihin liittyvät asiat.

[Oikeusministeriön uutinen](#)

Yhdistyneet kansakunnat (YK)

Ihmisoikeustilanne Kaakkois-Turkissa heikentyy

YK:n ihmisoikeusvaltuutettu Zeid Ra'ad Al Hussein on kehottanut Turkin viranomaisia huolehtimaan siviilien ihmisoikeuksien kunnioittamisesta turvallisuusoperaatioissaan. Valtuutetun toimisto on vastaanottanut raportteja, joissa kerrotaan Turkin asettamien useiden väliaikaisten turvallisuustoimenpiteiden vaikuttavan merkittäväällä tavalla tavallisten ihmisten taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutumiseen. Kyse on perustavaa laatua olevista ongelmista, kuten veden, ruuan, sähkön ja terveydenhuollon saatavuudesta. Myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on kiinnittänyt huomiota Kaakkois-Turkin ongelmiin ja päättänyt antaa etusijan valituksille, jotka koskevat paikallisviranomaisten määräämiä ulkonaliikkumiskieltoja.

[Valtuutetun lehdistötiedote](#)

[Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tiedote](#)

Muut

Suomi Etyjin inhimillisen ulottuvuuden komitean puheenjohtajaksi

Suomen Etyj-suurlähettiläs Katja Pehrman toimii vuonna 2016 Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) inhimillisen ulottuvuuden komitean puheenjohtajana. Inhimillisen ulottuvuuden teemoja ovat demokratian ja oikeusvaltiokehityksen edistäminen sekä ihmis- ja perusoikeuksien turvaaminen.

[Ulkoasiainministeriön tiedote](#)